

Posudek na diplomovou práci Bc. Naděždy Soukupové „Lev Semjonovič Vygotskij – Kulturněhistorická teorie“

Poměrně rozsáhlá diplomová práce je věnována životní dráze Vygotského (1896 – 1934) a jeho tvůrčí činnosti, jež přes krátký život autora představuje objemné a významné dílo. Z něj se autorka přednostně orientuje na kulturněhistorickou teorii, která Vygotského nejvíce proslavila. Pro zpracování autorka zvolila náročnou metodu podchycení společenského, politického a ekonomického vývoje doby, ve které Vygotskij žil. Na druhé straně pečlivě rozebírá kořeny jeho filozofického myšlení a široké vzdělanosti. Toto pozadí a jeho vliv pak skvěle využívá při osvětlování Vygotského psychologických názorů.

V sedmi promyšleně řazených kapitolách, z nichž každá akcentuje nějaké významné události v životě Vygotského nebo významnou literární tvorbu, postupně autorka sestavuje ucelený obraz životních osudů tohoto významného psychologa někdejšího Sovětského svazu, k jehož docenění došlo až s odstupem mnoha let po jeho smrti jak v Sovětském svazu, tak ve světě. Autorka čerpá z mnoha věrohodných angloamerických pramenů (jež jsou u nás prakticky neznámé), ale doplňuje je vlastními komentáři, což ji umožňuje znalost Vygotského prací přeložených do češtiny. Kromě toho ovšem prokazuje znalost širších psychologických souvislostí (obecná, vývojová, sociální psychologie, dějiny psychologie), bez nichž by se nemohla fundovaně pouštět do výkladu Vygotského díla. V této souvislosti se omezím jen na konstatování, že takto je prezentována např. Vygotského psychologie umění, obrysy pedagogické psychologie, defektologie, pedologie aj. Těžiště je ovšem v kap. 5, kde je podána kulturněhistorická teorie a v kap. 6 věnované tématu myšlení a řeč.

Autorka přesně vystihuje Vygotského hlavní zájem o vývoj lidského druhu a vývoj jedince a zároveň východisko jeho teorie. Právě ve vývoji lze doložit historicko-kulturní podmíněnost psychiky, podle Vygotského přesněji vývoj a utváření vyšších psychických funkcí. Poměrně složitý vztah biologického a kulturního vývoje u Vygotského prezentuje autorka s hlubokým pochopením problému, přičemž vyzvedává rozhodující roli znaku a jeho zprostředkující funkci mezi vnitřním a vnějším světem člověka v utváření specificky lidských charakteristik psychiky. Podobně věrně duchu Vygotského je analyzován vztah mezi myšlením a řečí.

Celkově považuji diplomovou práci Bc. Naděždy Soukupové za mimořádně zdařilou především proto, že představuje Vygotského u nás buď vůbec neznámým nebo jen málo známým způsobem. Originalita způsobu zpracování je dána tím, že vysvětluje Vygotského na pozadí historických událostí dané doby a takřka kompletním výkladem jeho díla, které má svou kontinuitu a vrcholí v kulturněhistorické teorii. Práce je napsána neobyčejně

kultivovaným jazykem a s neobyčejnou formální pečlivostí, hlavně citováním literárních pramenů, což je velmi cenné pro potenciálního čtenáře.

Závěr: Diplomová práce Bc. Naděždy Soukupové splňuje po všech stránkách požadavky na ni kladené, a proto ji doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: výborně

Praha, 13. 1. 2011

I. Slaměník